

פעריה מרציאנו
„הוא רק בובה“

רה. כל מרצה התקבל בהתלהבות. הם שמחו לגלות כי קיימים צעירים מהצד השבע של החברה, שאיכפת להם מהם. התפנית החלה כאשר העיתונים גילו כי אנשי מצפן משתלטים על הפנתרים. הפנתרים לא ידעו בדיוק מה זה מצפן, אך ניחשו כי הפירסומים הללו לא יעזרו ל־עניינם. מכאן ואילך ביכרו לקבל את עזרת אנשי מצפן בשקט, הרחק מאור הזרקורים. כלפי חוץ, הכחישו כל קשר איתם.

גם סטודנטים, שהבעייה אותה העלו הפנתרים דיברה לליבם, החלו לעזור. הפנתרים הפכו לדמויות מוכרות בקמפוס הירושלמי.

ואו, באה לעזרתם משטרת ירושלים. ההפגנה הראשונה של הפנתרים לא הייתה זוכה מעולם למספר כה רב של משתתפים, אלמלא נהגה משטרת ירושלים בחלמאות, עצרה בלילה שלפני ההפגנה קבוצת פנתרים.

הצהרונים פורסמו עובדה זו בעמודיהם הראשונים, תחת כותרות ענק. כל צעיר שחופש הביטוי היה יקר לו, קם ונסע להשתתף בהפגנה, מול בית העירייה. בהפגנה זו, הטביע טדי קולק את הר משפט האומלל „תרדו מהדשא“ — שלא נשכה עד אשר גולדה מאיר עלתה עליו במשפט אומלל אף יותר, כאשר הכריזה, לאחר פגישה היכרות עם הפנתרים, „הם לא נחמדים“.

ההפגנה מול העירייה לא הייתה הפגנה של הפנתרים. הייתה זו הפגנה של אזרי חים שאיכפת להם מכל חלקי הציבור.

פריחה קצרה — ושקיעה

לאחר הפגנה זו, באו נוספות. כיכר ציון שותקה בהפגנה הבאה שאירגנו הפנתרים. בקבוק מולוטוב שנוקב בסופה גרם זעזוע ברחבי הארץ. הפגנות נוספות נערכו גם בתל-אביב ואשדוד. שוב — רוב המפגינים לא היו פנתרים. היו שם סקרנים, סטודנטים, רי אורחים אחרים שהודו עם מאבק הפנתרים. הפנתרים עצמם, בהפגנות הסוערות ביותר שלהם, לא הצליחו לארגן יותר מכמה מאות אנשים. מספר החברים רי הפעילים באירגון לא עברו מעולם את המאה. זאת הייתה תקופת הפריחה של האירגון.

היתה זו פריחה קצרה ביותר, בת חודר שים ספורים. היא באה לקיצה לא רק בגלל נטישתם של המנהיגים, אלא גם בגלל חוסר נסיונם וטעויותיהם של הפנתרים.

המנהיגים, שתפסו כותרות בכל אמצעי התקשורת, הפסיקו את פעילותם. הישריות היחידות אותם ערכו עדיין, היו עלי מנת לבחור מביניהם את בעלי התפקידים. בזה אחר זה התחלפו, בתפקיד הדי „יו“, כוכבי שמש, ראובן אברגיל, סעדיה מרציאנו, אדי מלכה, צ'רלי ביטון, דני סעיל, יעקב אלבו, סיכסוכים על המנהיגות הפכו שכיחים ביותר.

דוחים עזרה

צעירים מן החוץ, שניסו לפעול עם הפנתרים, נידחו. סיפר צעיר תושב (המשך בעמוד 36)

שהדירה שלו נשרפה בהצתה. כמה השקיע עה עיריית ירושלים בשיפוץ הדירה? לי דברי אברגיל, 10,000 ל"י — כערך הרכוש שלו שהיה בדירה שנשרפה. הוא מעריך את הספרים בלבד שהיו בדירתו בסכום של 5,000 ל"י. אך מומחים הדי מכירים את הפרשה מעריכים את הסכום שהשקיעה העירייה בהרבה יותר.

עבר פלילי

בתחילת דרכם, לא עשו הפנתרים רושם מיוחד. הם לא היו אפילו פנתרים. בתחילת פעולתם, לפני כשנה, הם מנו כחצי תריסר צעירים מאוכזבים, רובם בעלי עבר פלילי, שלא הצליחו למצוא מקום עבודה קבוע עקב איגיוסם לצה"ל בגלל עברם.

צעירים אלה, דרי שכונת מוסררה, פנו למחלקתהסעד של עיריית ירושלים, ביקי שו מועדון לשכונתם.

לפי הגירסה הנפוצה, ראו עובדי מחלקת קת הסעד בצעירים אלה — סעדיה מרציאנו ואחיו רפי, צ'רלי ביטון ואלי אביכור — את האמצעי שבעזרתו יוכלו להתריע על המצב החברתי החמור בשכונתם. ל־אחר שכל זעקותיהם עד אז בפני הממונים עלו בתוהו, הם הדליפו לעיתונאי ירושלים על תסיסה גוברת שהחלה בין צעירי שכור נת העונג, על כנופיות מתארגנות, וכדור מה.

ואו, לטענת גירסה זו, עלה בדעתו של מישהו במחלקת הסעד של עיריית ירושלים לנסות את הצעירים בשם הפנתרים השחורים. הסיפור מתהלך, כי כאשר טען עובד מסויים של המחלקת כי צעירי הדי כנופיות קוראים לעצמם פנתרים שחור רים, לא שמעו עדיין הצעירים עצמם את השם. ככל אורח במדינה, הם קראו על כך לראשונה בעיתונים, שאלו: „הפנתרים — זה אנחנו?“

חממה למרירות

ק בשלב מאוחר יותר כאשר גופים שונים ניסו להתחיל להשתלט על הדי

אדי מלכה
„מחפשים רק כבוד“

צעירים, הם החלו להיות מוכרים במרכזי הבוהמה. על הקבוצה ניסו להשתלט אנשי מצפן, צעירי רק"ח, שייח, פורשי מצפן, וכל מי שרק האמין שיצליח לעשות הון פוליטי מועמם של צעירים מקופחים. הפנתרים קיבלו תחילה ברצון כל עזר

כר נפילו פנתרים

הפנתרים השחורים. קובע אחד מחבריו לשעבר:

„זה בגלל ההסכם הבלתי כתוב שנתתם בינו לבין המשטרה. אברגיל קיבל, בשר ביל שיעזוב אותנו, דירה מעיריית ירושלים. הדירה שלו, ששימשה מועדון של הפנתרים, הוצתה, וטדי קולק שיפץ לו אותה כך שכיום היא דירה חדשה לחלוטין.“

למען האמת, במצב טוב בהרבה משהייתה קודם. בכניסה לבית החד-קומתי ש-

ראובן אברגיל

„קולק סידר לו דירה וג'ובו“

בשכונת מוסררה, שם גר אברגיל, הוצב שער ברזל כבד. כיום מתגורר אברגיל בדירה זו עם אשתו השנייה ושני ילדיהם.

תיק על סמים

נוסף לרירה החל אברגיל גם מקבל משכורת מעיריית ירושלים. כמדריך נוער, כעת הוא נמצא במכון למדריכי ספורט של מכון וינגייט — יחד עם רפי מרציאנו, אחיו של סעדיה. בין הפנתרים יש המוכנים להישבע גם שהמשטרה הבטיחה לאברגיל על תמורת נטישת הפנתרים, ידו את משפטו בתיק סמים שנפתח נגדו, לאחר שנחשד בהחזקת כמות גדולה של סמים בחצר ביתו.

אברגיל מכחיש בתוקף שעוב את הדי פנתרים. את אי-פעילותו, הוא מסביר בעבודתו עם הנוער. את הדירה, מספר אברגיל, שיקמה לו עיריית ירושלים היות

פנתרים השחורים" מתו. החתול חי שבע פעמים. הפנתר משתייך למשפחת החתולים, וייתכן בהחלט שהפנתרים עוד יקמו לתחייה. אולם עד אז, תנועת הפנתרים השחורים, כנחש חברי תי יציא למלחמה במימסד, חלפה מן העולם. היא עשויה להראות עוד אלו סימני חיים אחרונים, בצורת הפגנה או שתיים, אבל זה כבר הסוף.

קובע יעקב אלבו, רבי-מלחים בני הסדר חר, שירד, לדבריו, ליבשה במיוחד כדי לפעול בשורות הפנתרים, הפך לאחד מן חמשת חברי ההנהגה הקולקטיבית של הדי אירגון:

„הפנתרים באמת התחילו בתנופה. פערו, עבדו, עשו כל מאמץ כדי שהאירגון יצליח.“

„זה היה בתחלה. אחר-כך, החלו מתבטלים. זה מה שהם עושים היום. אתה קובע איתם פגישה בענייני האירגון ל־שעה שבע בערב, והם יגיעו בשבע בערב

יעקב אלבו
„נשאר למרות הכל“

בשבוע הבא. היחיד שהיה רציני ועסק באמת בעבודה ברצינות, זה ראובן אברגיל. אבל הוא עזב. לא יודע למה הוא עזב, אבל היה האדם הרציני ביותר באיירגון. הייתי עושה הכל על-מנת שיחזור.“

מוסיף הגבר גבה-הקומה, בעל הפנים הגבריות והשיער הכסוף, ששימש כיו"ר ועדת הכספים של האירגון:

„האמת היא שבאמת בזמן האחרון הדי אירגון לא עושה שום דבר. פשוט אין על מי לעבוד, וזה מאוד חבל. אבל מה — אני נשאר. בגלל שהמטרה כאן חשובה. אנחנו מנסים להעלות בעיות שהן באמת מאוד חמורות. בעיות עזות המזרח השורבות יותר מהכל. אם התחלנו כבר במלחמה, אסור לסגת. מה שאנחנו צריכים ל־עשות כעת, זה הפגנה גדולה — ובאמת לא איכפת לי לומר את האמת: הפגנה שתהיה אלימה. גם הממשלה עושה דברים אלימים.“

מדוע מתו?

מה לראות כרגע, כיצד הפגנה נוספת תציל את האירגון. לפי כל הסימנים, הוא הגיע לסוף הדרך.

סוף שבא מהר מאוד. מהר מדי אפילו. הפנתרים עלו בשמי החברה הישראלית ככוכב שביט, האירו לשנייה קלה את מחשבי האפלייה החברתית — ונעלמו ל־תוך החלל האפל.

למה? איך? מה קרה להם? מדוע נמחר קו, בין רגע, מעל סני המפה הפוליטית והחברתית — לפני שאף החלו מגשימים את מטרותיהם?

לפי כל הסימנים — היה זה מוות מתוכנן כהלכה.

לפי כל הסימנים, הוחלט בחוגי השליטון כי המשך פעילותם לא בא בחשבון — והם חוסלו. אחדים נמחצו, אחדים נקנו. האירגון, כגוף לוחם, מת.

אופיינית לנושא הן הטענות המועלות על-ידי מנהיגי הפנתרים נגד ראובן אברגיל, הראשון מבין צמרת האירגון ש־פרש ממנו.